

Mødet den 10. Januar 1918.

(For lukkede Døre).

Fraværende: N. Joh. Laursen.

1. (J. Nr. 400—1917). Andragende fra Skolebestyrerinde Frk. Koch, om **Kommunen vil overtage en 2. Prioritet i den Skolebygning** hun paatænker at opføre paa Hjørnet af Louisegade og Mørksgade.

Møller mindede om, at Byraadet for nogen Tid siden havde vedtaget at overlade Frk. Koch en Grund paa Hjørnet af Mørksgade paa nærmere Betingelser. Opførelsen af Skolebygningen var kalkuleret til ca. 125000 Kr., men det havde vist sig umuligt for Frk. Koch at skaffe hele den nødvendige kontante Kapital, hvorfor hun altsaa havde henvendt sig til Byraadet om Støtte. Udvalget havde desværre ikke kunnet blive enigt om Sagen, hvilket Taleren var meget ked af, da der forelaa mange gode Grunde for at indrømme hendes Andragende. For det første overtog Kommunen hendes Skolelokaler og gjorde hende husvild, saa hun blev forhindret i at drive sin Skole. Man maatte ogsaa tage noget Hensyn til de mange Børn, som søgte Skolen og hvis Forældre for de flestes Vedkommende ikke havde Raad til at sætte Børnene i dyre Betalingsskoler, hvoraf de fleste tilmed var optaget. Endvidere havde Skolen be-

staaet i ca. 50 Aar og været en god Skole. Taleren syntes, Frk. Kochs Energi burde belønnes. Hun ejede ikke noget selv, men havde faaet skaffet 35000 Kr. kontant til Veje, saa Kommunen kunde næppe risikere noget Tab ved at imødekomme Andragendet. Endelig kunde der herved skaffes et ikke ringe Arbejde, og det maatte veje stærkt i Vægtskaalen. Taleren vilde derfor paa Ingeniør Bechs og egne Vegne indtrængende anbefale Sagen, og han haabede, at Jakob Jensen ikke vilde stemme imod Indstillingen, selv om han ikke kunde tiltræde den.

Jakob Jensen vilde rette Møllers Udtalelse om, at Skolen var 50 Aar gammel, for naar en privat Skole skiftede Bestyrer, blev det en ny Skole, fordi den ikke som den offentlige Skole havde sit bestemte Program at gaa efter. Naar Møller sagde, at Kommunen havde gjort Frk. Koch husvild, var det en Misforstaaelse, for hun var opsagt til Fraflytning, længe før Kommunen havde lejet Ejendommen, fordi hun ikke kunde komme til Rette med Ejeren om Betalingen. Taleren vilde hævde, at det her gjaldt om et Princip, og naar hans Partifæller var gaaet med til de 65 % , var det sikkert kun, fordi det drejede sig om at skaffe Arbejde. I saadanne Tider maatte der undertiden slaas af paa Principperne, men derfra og til at Kommunen skulde bruge sine Penge paa den Maade, som her forlangtes, var der et langt Spring; for her var Tale om et ret klækkeligt Tilskud. Skolen kunde sikkert ikke bære disse Udgifter, og saa kunde det gaa med den som med Marselisborg Skole, at Kommunen en Dag kom til at overtage den og mistede sine Penge. Det var et dyrt Eksperiment med Marselisborg Skole, og Taleren havde tidligere talt imod, at

Kommunen støttede den, og forudsagt, hvad der skete, men det burde ikke gentages. Det forbavtede Taleren, at Møller kunde tænke sig, at han ikke vilde stemme imod Forslaget, da han dog i Udvalget havde taget bestemt Stilling imod det, og han vilde ogsaa anmode Byraadet om at stemme imod det.

P. Petersen bemærkede, at de private Skoler var under Skoleautoriteternes Tilsyn og blev drevet paa samme Maade som Kommuneskolerne, saa Undervisningen stod sikkert ikke tilbage i Privatskolerne. Men rent forretningsmæssigt set fandt Taleren, at det vilde være en god Forretning for Kommunen. Et Barn i Kommuneskolen kostede Kommunen 80—90 Kr. aarligt, og de dyre Skoler tyngede stærkt paa Budgettet. Der sparedes ikke saa lidt ved, at Privatskolerne aflastede Kommuneskolerne. Af den Grund vilde Taleren anbefale Forslaget.

Møller kunde ikke ganske give Jakob Jensen Ret i, at det blev en ny Skole, fordi den skiftede Ejer, for man var nødt til at opretholde de gamle Traditioner. Taleren vidste ikke, at Skolelokalerne var opsagte, før Aarhus Kommune lejede dem til Optagelseshjem, men han var ikke saa meget inde i disse Forhold, at han kunde protestere mod denne Udtalelse. Der var en vid Forskel paa dette Tilfælde og Marselisborg Skole, for her kunde man beregne, hvor meget Skolen i alt vilde koste, og naar Frk. Koch selv betalte 35000 Kr., var det næsten udelukket, at Kommunen kunde faa noget Tab. Og selv om Kommunen skulde komme til at overtage Skolen, kunde den jo udmærket bruges, og den vilde aldrig blive for dyr, naar der i Forvejen var afskrevet 35000 Kr. Det vilde blive værst for Frk.

Koch, der efter saa mange Anstrengelser havde skaffet disse Penge. Taleren vilde spørge Jakob Jensen, om han slet ikke kunde strække sig videre end til de vedtagne 65 %, for i saa Fald maatte Frk. Koch opgive at bygge Skolen.

Jakob Jensen vilde til Konsul Petersen sige, at Skoleautoriteterne kun havde Ret til at komme i Privatskolerne til Eksamen, og derved blev Tilsynet ikke noget værd. En Mængde private Skoler var i de senere Aar gaaet under, ogsaa gamle Skoler, og de andre vilde vel ogsaa forsvinde efterhaanden, som det gik op for Folk, at de offentlige Skoler var de bedste. Møller havde talt saa meget om at skaffe Arbejde, men efter Byraadsforhandlingerne i Oktober og November at dømme, mente Møller ikke, at der skulde skaffes Arbejde. For Øjeblikket var der jo kun Tale om det foreliggende Forslag, og det vilde Taleren henstille at stemme imod.

Simonsen gjorde opmærksom paa, at det var med meget stor Betænkelighed, at man tidligere var gaaet med til de 65 %, og det var i Virkeligheden et stort Offer fra Flertallets Side. Derfor burde man fra anden Side være taknemlig og erkendtlig og ikke forlange yderligere. Man gik dengang kun med, fordi der var Tale om et Arbejde, der kunde ophæve Arbejdsløsheden for en Del Mennesker, og det var i Virkeligheden det eneste reelle Argument og det eneste Punkt af Betydning. Men hvis man skulde strække sig videre endnu, saa kunde man sikkert faa hvem som helst af private til at bygge paa disse Vilkaar, og saa havde det endda den Fordel, at det blev Beboelseshuse, som der var haardt Brug for. Det forbavsede Taleren, at man kom med yderligere Krav, da Diskussionen sidst havde vist, at man

kun var gaaet saa vidt af Hensyn til at skaffe Arbejde, og endog foretaget et Skridt, der ikke var principmæssigt. Det var derfor givet, at man maatte blive staaende ved det en Gang gjorte Tilbud.

Møller kunde forstaa, at det nyttede ikke at fortsætte Diskussionen længere. Det var rigtigt nok, at Privatskolerne havde vanskeligt ved at bestaa, men det var ikke saa underligt. Der var dog en Del gode Privatskoler tilbage i Byen, og de kunde forhaabentlig bestaa nogle Aar endnu. Jakob Jensens Udtalelse om, at Taleren ikke ønskede at skaffe Arbejde, trængte til nærmere Forklaring; han kunde i hvert Fald ikke erindre at have udtalt noget saadant, men selvfølgelig kunde Taleren ikke gaa med til at skaffe Arbejde for enhver Pris. Til Simonsen vilde Taleren sige, at man ogsaa var taknemlig og erkendtlig for Tilslutningen sidste Gang, og det var rigtigt nok, at det var med stor Betænkelighed, at Flertallet var gaaet med. Men Frk. Kochs store Anstrengelser burde alligevel belønnes, og hvis man absolut ikke vilde gaa med til de 80 %, saa maaske til 75 %, saa kunde der i hvert Fald aldrig blive Tale om noget Tab for Kommunen.

Brøndum oplyste, at han var gaaet med til at anbefale de første Betingelser, dels for at skaffe Arbejde, dels fordi han mente, Kommunen havde nogen Skyld i, at Frk. Koch blev husvild. Efter det nu oplyste var det nærmest hendes egen Skyld, og havde disse Oplysninger foreligget denne Gang, var Taleren maaske ikke gaaet med dertil. Simonsens Bemærkning om, at enhver Privatmand gerne vilde bygge paa lignende Betingelser, kunde Taleren slutte sig til. Naar private var saa stærkt interesserede i at faa denne Skole frem, burde de

vise deres Interesse ved at yde den fornødne økonomiske Støtte. Taleren havde i Udvalget forbeholdt sig sin Stilling, men mente ikke at kunne tiltræde Forslaget.

Brammer havde erfaret, at det var en god Skole, og det var beklageligt, om Byraadets Beslutning skulde føre til, at Skolen maatte ophæves. Og hvor skulde saa de Børn anbringes, som gik i Skole der. Til Brøndum vilde Taleren sige, at efter det oplyste var det jo netop private, der havde hjulpet Frk. Koch med at skaffe det Beløb, hun vilde sætte i Skolen. Naar man saa ogsaa tog Hensyn til det Arbejde, der kunde skaffes, burde man ikke nægte Skolen denne Støtte. Taleren vilde derfor stemme for at imødekomme Andragendet.

Simonsen antog, at Forskellen mellem det tidligere vedtagne og det nuværende Andragende kunde beløbe sig til 10—15000 Kr. Da de 35000 Kr. vel ikke var tegnet af en enkelt Mand, kunde det vel tænkes, at Bidragyderne vilde forhøje deres Bidrag f. Eks. med $\frac{1}{3}$, og saa var Skolen jo sikret. Her var netop en gunstig Lejlighed for dem, der fandt Privatskolerne uundværlige, til at vise deres Opfattelse i Gerning. Maaske der ogsaa kunde gives nogle Lempelser fra Byggevedtægten, saa Bygningen kunde opføres noget billigere.

Jakob Jensen vilde til Brammers Bemærkning om eventuel Skolemangel sige, at en saadan var meget sandsynlig, men i saa Fald bar Højre og Byraadets tidligere radikale Medlem, Marthin Hansen, Ansvarer derfor. Talerens Parti havde forlangt, at den nye Skole skulde staa færdig i Foraaret 1918, men den var ikke paabegyndt endnu, og den vilde nu koste mindst 200000 Kr. mere. Med Hensyn til Spørgsmaalet om at skaffe

Arbejde vilde Taleren spørge Møller, om han vilde være med til at sælge Kommunens Grunde paa lignende Betingelser til Beboelseshuse.

Bech drog en Sammenligning mellem de 10—15000 Kr. som Simonsen havde anslaaet Merudgiften til, og hvad det vilde koste Kommunen at faa Børnene i Kommuneskolen. Udgiften her til vilde blive 7200 Kr., og det var en Rente af 120000 Kr. til 6 % eller 100000 til 7 %. Taleren syntes, at dette var et godt økonomisk Fundament for Indstillingen.

Møller pointerede, at det var ikke Velhavere, der støttede denne Skole, og de var vist alle gaaet med til at tegne et saa stort Beløb, som de evnede. Naar Kommunen havde saa faa Penge, var det godt nok, at den ny Kommuneskole ikke kom for hurtigt op. Til Jakob Jensens direkte Spørgsmaal om Salg af Kommunens Grunde paa samme Betingelser, vilde Taleren svare, at det for Øjeblikket næppe var klog Kommunalpolitik at gaa dertil, men der var ogsaa Forskel paa en enkelt Skolebygning og at skabe et Præcedens.

Simonsen vilde til Bech sige, at en saadan Beregning laa uden for de Betragtninger, der fra Socialdemokratiets Side gjordes gældende, naar Talen var om Skoler og Undervisning, saa tog man andre Hensyn end Bekostningen. Skulde man have handlet ud fra saadanne Hensyn, vilde Aarhus Skolevæsen have set anderledes ud i Øjeblikket. Dette Børneantal fra en saadan privat Skole vilde ikke betyde noget i Kommuneskolen, og tilmed fik man neppe ret mange af dem. Møller havde sagt, at det ikke var Velhavere, hvis Børn gik i denne Skole; men saa burde jo de Velhavere, som saa noget stort i at opretholde Privatskoler, træde til, selv om de ikke var direkte

interesserede i Skolen. Taleren troede dog ikke paa nogen særlig stor Begejstring for Privatskolen, i hvert Fald havde Velhaverne været glade ved at komme af med Marselisborg Skole.

Forslaget forkastedes.

2. (J. Nr. 467—1917). Andragende fra de visiterende Læger om en **Forhøjelse af Honoraret for Behandlingen af veneriske Patienter.**

M o u s t e n oplyste, at den nuværende Ordning havde bestaaet i 4—5 Aar. Betalingen var 3 Kr. for den første Konsultation og 1 Kr. for hver følgende. Lægerne havde henvist til, at Betalingen var sat op i København. Udvalget havde indhentet forskellige Oplysninger fra København. Der fandtes der 12 visiterende Læger, som indtil i Fjor lønnedes med en fast Løn af 2000 Kr., samt 400 Kr. for at holde egne Konsultationslokaler. Lønnen var nu forhøjet til 2800 Kr. + de 400 Kr. Udvalget havde ikke kunnet faa oplyst, hvor mange senere Konsultationer, de havde haft. Hvis man beregnede det efter det opgivne Antal første Konsultationer, blev det en Betaling af 5,93 Kr. for hver, og efter Forhøjelsen 7,95 Kr. Ved at bruge en lignende Beregning for Aarhus fik man et Beløb af 8,60 Kr., altsaa betydelig mere end i København. Udvalget havde derfor ikke ment, der var særlig Anledning til Forhøjelse, men det havde ikke stillet noget Forslag, og hvis Byraadet mente, der var Anledning til Forhøjelse, kunde der jo forhandles derom.

K j e l d S ø r e n s e n fandt det heldigt for Byraadets Vedkommende, at Lægerne havde henvist til København, for der var Lægerne vist altid lavest lønnede. Taksterne i Aarhus var vist fastsatte for 10 Aar siden, og hvis de den Gang ikke var urimelig høje, kunde der maaske være Anled-

ning til at forhøje dem nu. 3 Kr. og 1 Kr. var jo ret billigt efter de nuværende Takster, og hvis man fik Oplysninger fra Provinsbyerne, vilde disse maaske vise, at Betalingen der var højere, og saa burde man maaske gaa med til en Forhøjelse, lige saa vel som man paa den anden Side maatte holde igen, naar der stilledes overdrevne Krav, f. Eks. fra Speciallægerne Side. Eventuelt kunde Aarhus maaske nok klare sig med 2 saadanne Læger.

B r a m m e r hævdede, at Udvalgets Regnestykker nok var rigtige, men de betød ikke noget for en Vurdering af Arbejdslønnen. Udvalget havde kun skaffet Oplysninger om Første-Konsultationerne, men disse opfattedes meget forskelligt af de forskellige Læger, da det ikke altid betød den første Konsultation under Sygdommen, men den første hos vedkommende Læge. Naar Læger i København havde haft ca. 700 Konsultationer for 1000 Kr., kunde det næppe kaldes en passende Betaling for et saadant Arbejde. Endelig var Behandlingen i de senere Aar ændret meget, idet Diagnosen nu skulde stilles paa et tidligere Tidspunkt end før, og man derfor maatte bruge langvarige mikroskopiske Undersøgelser, saa Arbejdet var blevet i høj Grad forøget. De københavnske Læger kunde næppe have overkommet at behandle et saa stort Antal Patienter til Ende, men de havde let Adgang til at indlægge dem paa Hospital; i Aarhus var der derimod ikke Plads til saadanne Patienter. Den almindelige Betaling for den første Konsultation ved andre Sygdomme var 4 Kr., og det var derfor urimeligt, at de visiterende Læger skulde nøjes med 3 Kr. Men i hvert Fald var det ikke retfærdigt at træffe en Afgørelse i Sagen paa Grundlag af de indhentede Oplysninger.

J a k o b J e n s e n mente dog, at en saadan Beregning maatte falde lignende ud begge Steder, naar Forholdene var de samme. Men naar Lægerne skulde forsvare deres Sag, havde de en stor Evne til at gøre det saaledes, at de fik noget for deres Arbejde. I Aarhus var de vist stillet saaledes, at man snart maatte til at tage lidt Reb i Sejlene.

F o r m a n d e n bemærkede, at der ikke forelaa nogen Indstilling fra Sygehusudvalget, men dog en Erklæring om, at der ikke syntes at være Anledning til at bevilge det.

B r a m m e r kunde gaa med til at henvise Sagen til Budgetudvalget og vilde saa opfordre dette til at søge Oplysninger hos andre Provinsbyer.

M o u s t e n vilde til Brammer sige, at Udvalget ikke havde kunnet skaffe flere Oplysninger. Det var vanskeligt at faa Oplysninger fra Provinsbyerne, da Embedslægerne der i Reglen besørgede det hele. De veneriske Patienter var en stor Gene for Hospitalerne og de kostede meget, men det saa desværre ud til, at det ikke nyttede meget, da de i Reglen kom igen kort Tid efter at være udskrevet. Men Taleren havde ellers intet imod, at Sagen henvistes til Budgetudvalget.

Sagen udsattes og henvistes til Budgetudvalget.

3. (J. Nr. 10⁸ og 10¹⁸—1917). Andragende fra Snedkermester Anton Jensen og Blikkenslager K. C. Henriksen om **Fritagelse for Hvervet som Medlem af Huslejenævnet.**

I Stedet for Anton Jensen valgtes Isenkræmmer W e s t p h a l l, Bruunsgade 56, og Gørtler A. C. N i e l s e n, Ø. Boulevard 11 F i Stedet for Henriksen.

4. (J. Nr. 10¹²—1917). Valg af **2 Suppleanter til Værgeraadet for søndre Kreds.**

Hertil valgtes Togbetjent J. C. Høtoft, Ingerslevs Boulevard 6, og Fru Christiane Mad-
sen, Helgolandsgade 12.

Udenfor Dagsordenen meddelte

5. Formanden, at der var kommet **Indbydelse til Udvalget for Folkekøkkenet** og dets højere Funktionærer til et Møde den 18. Januar i København.

Det vedtoges at sende Udvalget for Folkekøkkenet og Bestyrerinden, Frk. Johansen, til Mødet.

6. Simonsen foreslog at sende en **Deputation til Landstingsudvalget** for at søge Forslaget om den midlertidige Erhvervsbeskatning fremmet.

Mikael Johansen anbefalede Forslaget.

Hertil valgtes Formanden, Simonsen og Møller, og som Suppleant Salling.
